

Beroepsgeheim

Een opfrissing en twee actuele debatten

Prof. dr. Tim Opgenhaffen

KU Leuven – Vrije Universiteit Brussel

BEROEPSGEHEIM

WAT IS BEROEPSGEHEIM?

Art. 458 Strafwetboek.

“Geneesheren, heilkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet, het decreet of de ordonnantie hen verplicht of toelaat die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen.”

BEROEPSGEHEIM

WAT IS BEROEPSGEHEIM?

Meldingsdruk

Samenwerkingsdruk

Druk van naasten

Heb ik een beroepsgeheim?

Ik heb door mijn beroep of staat een **noodzakelijke vertrouwensfunctie**

Mijn vertrouwensfunctie wordt **maatschappelijk erkend**, hetzij door de wet, hetzij door de traditie of de gewoonte

Is het een geheim?

Ik bezit **uit de aard** van mijn beroep of omdat het mij is **toevertrouwd** informatie die **niet bedoeld is om openbaar** te maken.

Heb ik mijn beroepsgeheim geschonden?

Ik maakte **met opzet** (willens en wetens) een geheim **bekend** aan om het even welke **derde**

Is een uitzondering toepasselijk?

Integriteit en veiligheid

Wettelijke meldplicht

Meldrecht (458bis)

Casusoverleg

Nood-toestand

Integrale jeugdhulp

Cliënt slachtoffer

Terrorisme

(Hulp aan de) cliënt

Gedeeld beroeps-geheim

Gezamenlijk beroeps-geheim

Toestemming cliënt

Zorg-continuïteit

Gerechtelijk

Private aangifte

Ambtelijke aangifte

Getuigenis in rechte

Eigen verdediging

Controle

Mandaat

Schuldig verzuim?

Deel II. Naar een vernieuwd artikel 458*bis* Sw.

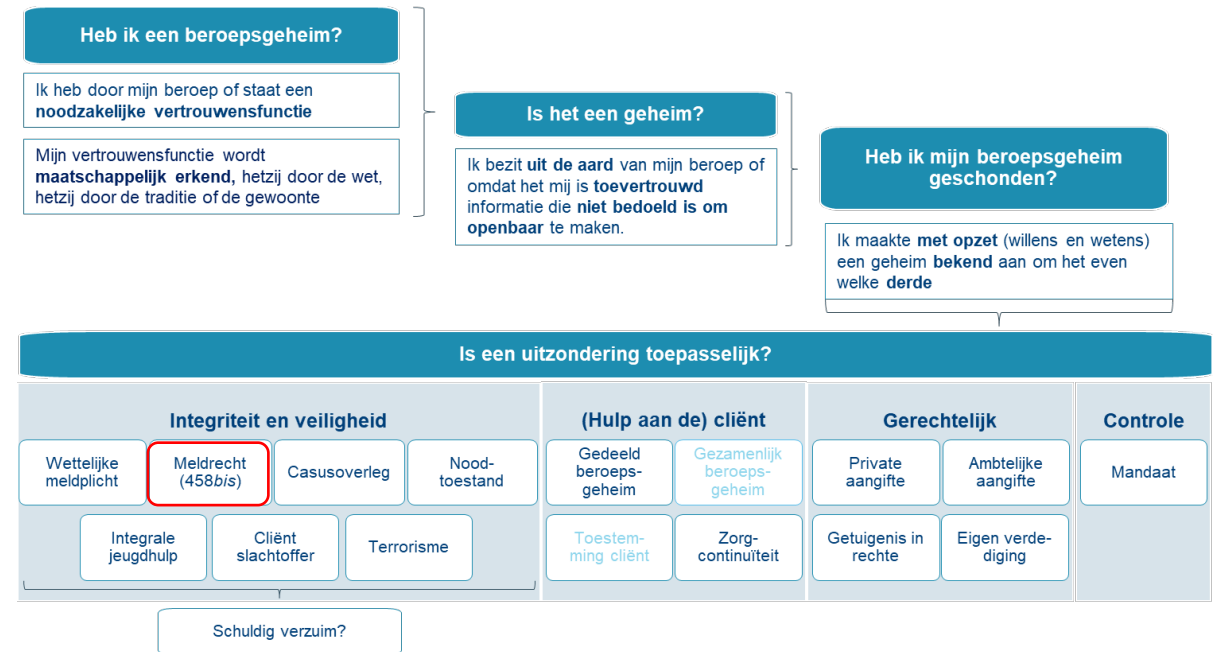
Een politiek debat met praktische relevantie

NAAR EEN VERNIEUWD ARTIKEL 458BIS SW?

EEN POLITIEK DEBAT MET PRAKTISCHE RELEVANTIE

Art. 458bis. Eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 417/7 tot 417/22, 417/24 tot 417/38, 417/44 tot 417/47, 417/56, 433quater/1 en 433quater/4, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425, 426, 433quinquies en 442quinquies tot 442nonies, gepleegd op een minderjarige of op een persoon die kwetsbaar is ten gevolge van zijn leeftijd, zwangerschap, partnergeweld, gebruiken van geweld, gepleegd omwille van culturele drijfveren, gewoontes, tradities, religie of de zogenaamde "eer", een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid **kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422bis, het misdrijf ter kennis brengen van de procureur des Konings**, hetzij wanneer er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige of de bedoelde kwetsbare persoon en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen, hetzij wanneer er aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar dat andere minderjarigen of bedoelde kwetsbare personen het slachtoffer worden van de in voormelde artikelen bedoelde misdrijven en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen.

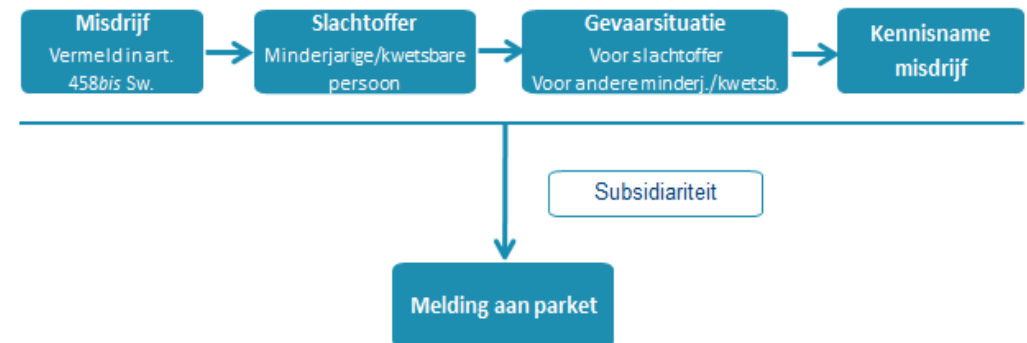

NAAR EEN VERNIEUWD ARTIKEL 458BIS SW?

EEN POLITIEK DEBAT MET PRAKTISCHE RELEVANTIE

Art. 458bis. Eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 417/7 tot 417/22, 417/24 tot 417/38, 417/44 tot 417/47, 417/56, 433quater/1 en 433quater/4, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425, 426, 433quinquies en 442quinquies tot 442nonies, gepleegd op een minderjarige of op een persoon die kwetsbaar is ten gevolge van zijn leeftijd, zwangerschap, partnergeweld, gebruiken van geweld, gepleegd omwille van culturele drijfveren, gewoontes, tradities, religie of de zogenaamde "eer", een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422bis, het misdrijf ter kennis brengen van de procureur des Konings, hetzij wanneer er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige of de bedoelde kwetsbare persoon en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen, hetzij wanneer er aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar dat andere minderjarigen of bedoelde kwetsbare personen het slachtoffer worden van de in voormelde artikelen bedoelde misdrijven en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen.

Stappenplan

NAAR EEN VERNIEUWD ARTIKEL 458BIS SW?

EEN POLITIEK DEBAT MET PRAKTISCHE RELEVANTIE

DOC 56 **0778/001**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

11 maart 2025

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Strafwetboek
voor wat betreft de aangifteplicht
van bepaalde misdrijven gepleegd
op minderjarigen of kwetsbare personen**

(ingediend door mevrouw Sophie De Wit c.s.)

Art. 458bis. Eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 417/7 tot 417/22, 417/24 tot 417/38, 417/44 tot 417/47, 417/56, 433quater/1 en 433quater/4, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425, 426, 433quinquies en 442quinquies tot 442nonies, gepleegd op een minderjarige of op een persoon die kwetsbaar is ten gevolge van zijn leeftijd, zwangerschap, partnergeweld, gebruiken van geweld, gepleegd omwille van culturele drijfveren, gewoontes, tradities, religie of de zogenaamde "eer", een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid **brengt, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 442bis, het misdrijf ter kennis van de procureur des Konings**, hetzij wanneer er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige of de bedoelde kwetsbare persoon en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen, hetzij wanneer er aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar dat andere minderjarigen of bedoelde kwetsbare personen het slachtoffer worden van de in voormelde artikelen bedoelde misdrijven en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen.

Met een gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met een geldboete van vijftig euro tot vijfhonderd euro of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die geen gevolg geeft aan de aangifteplicht bepaald in het eerste lid.

NAAR EEN VERNIEUWD ARTIKEL 458BIS SW?

EEN POLITIEK DEBAT MET PRAKTISCHE RELEVANTIE

‘Van meldrecht naar meldplicht: Waarom verplichte melding bij geweld een risico is’

Kasia Uziebło · Minne De Boeck · Tim Stroobants

04-04-2025, 05:00 · 4 min leestijd

Drie experten gaan dieper in het recente wetsvoorstel dat de aangifteplicht bij geweld op minderjarigen en kwetsbare personen uitbreidt. ‘Hoewel het voorstel vertrekt vanuit de juiste intenties – het beschermen van kinderen en kwetsbare personen – is het belangrijk om ook te wijzen op de mogelijke negatieve en averechts werkende gevolgen’, schrijven Kasia Uziebło, Minne De Boeck en Tim Stroobants.

NAAR EEN VERNIEUWD ARTIKEL 458BIS SW?

EEN POLITIEK DEBAT MET PRAKTISCHE RELEVANTIE

De regelgever die een actieve informatieplicht invoert, past best op zijn tellen

Art. 46BIS/1 Wetboek van strafvordering

§ 3. Met toepassing van de uitzondering bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek en in afwijking van andersluidende bepalingen, **doen de personeelsleden van de in paragraaf 1, eerste lid, bedoelde instellingen van sociale zekerheid die uit hoofde van hun beroep kennis krijgen van één of meerdere informaties die ernstige aanwijzingen kunnen uitmaken van een terroristisch misdrijf bedoeld in boek II, titel I ter, van het Strafwetboek, aangifte overeenkomstig artikel 29.**

Uitgesloten van de in het eerste lid bedoelde informaties zijn de medische gegevens van persoonlijke aard, bedoeld in artikel 2, eerste lid, 6°, van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde.

VERNIETIGD

NAAR EEN VERNIEUWD ARTIKEL 458BIS SW?

EEN POLITIEK DEBAT MET PRAKTISCHE RELEVANTIE

◀◀ De regelgever die een actieve informatieplicht invoert, past best op zijn tellen

Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2019 van 14 maart 2019

Het risico dat het personeelslid van een socialezekerheidsinstelling zich vergist in de draagwijdte van het begrip « ernstige aanwijzingen [...] van een terroristisch misdrijf bedoeld in boek II, titel Iter, van het Strafwetboek » is reëel. De beoordeling van dat begrip veronderstelt immers dat het personeelslid van een socialezekerheidsinstelling aan het gedrag van een derde, namelijk de uitkeringsgerechtigde of de sociaal verzekerde van wie hij het dossier beheert, een juridische kwalificatie toekent. Meer bepaald moet het personeelslid van de socialezekerheidsinstelling, om te beoordelen of hijzelf een misdrijf pleegt, bepalen of het gedrag van een derde een terroristisch misdrijf bedoeld in boek II, titel Iter, van het Strafwetboek kan uitmaken. Die laatste misdrijven zijn echter complex en vereisen dat aan verscheidene voorwaarden is voldaan, waaronder het crimineel opzet om het misdrijf te plegen.

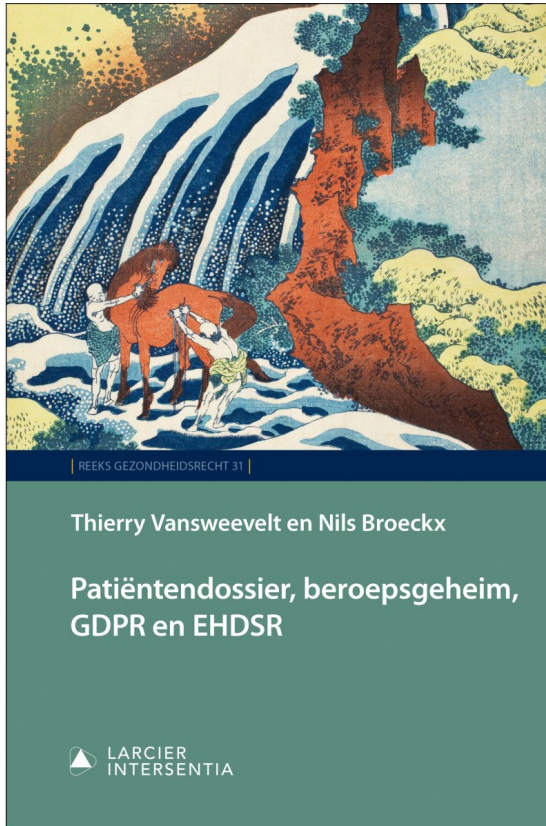
Deel III. De AVG als uitzondering op het beroepsgeheim?

Een academisch debat met praktische relevantie

VORMT DE AVG EEN UITZONDERING OP HET BEROEPSGEHEIM?

EEN ACADEMISCH DEBAT MET GROTE PRAKTISCHE RELEVANTIE

Als het mag van de AVG, dan is het ok!

1. Juridisch argument

De hogere norm gaat voor op de lagere norm.

2. Beleidsmatig argument

De AVG biedt ook een stevige bescherming

VORMT DE AVG EEN UITZONDERING OP HET BEROEPSGEHEIM?

EEN ACADEMISCH DEBAT MET GROTE PRAKTISCHE RELEVANTIE

Versus...

KNMG-richtlijn

Omgaan met medische gegevens

Voordat informatie aan een ander dan de patiënt wordt verstrekt, moet de arts altijd eerst toetsen of daarvoor een uitzondering op het medisch beroepsgeheim (WGBO/Wet BIG) mag worden gemaakt (zie [paragraaf 1.4](#) en [1.5](#)). Pas daarna moet worden getoetst of de informatieverstrekking voldoet aan de AVG.

VORMT DE AVG EEN UITZONDERING OP HET BEROEPSGEHEIM?

EEN ACADEMISCH DEBAT MET GROTE PRAKTISCHE RELEVANTIE

Pro AVG

éénvoud

1. Verwerkingsgrond
2. Rechtmatigheidsvereisten
3. Protocol

Contra AVG

complexiteit

1. Verwerkingsgrond
2. Rechtmatigheidsvereisten
3. Protocol
4. Uitzondering op het beroepsgeheim

VORMT DE AVG EEN UITZONDERING OP HET BEROEPSGEHEIM?

EEN ACADEMISCH DEBAT MET GROTE PRAKTISCHE RELEVANTIE

Pro AVG

1. De hogere norm gaat voor op de lagere norm.
2. De AVG biedt ook een stevige bescherming

Contra AVG

1. De AVG is geen hogere norm ten aanzien van het beroepsgeheim, want heeft een fundamenteel ander doel en ander toepassingsgebied.
2. Ook de AVG beschouwt het beroepsgeheim als een parallelle anders-soortige vertrouwelijkheidsverplichting
3. De AVG zou het beroepsgeheim kunnen uithollen

VORMT DE AVG EEN UITZONDERING OP HET BEROEPSGEHEIM?

EEN ACADEMISCH DEBAT MET GROTE PRAKTISCHE RELEVANTIE

Veilige optie: De wetgever regelt best beide aspecten uitdrukkelijk

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C – 2024/004825]

26 APRIL 2024. — Wet betreffende de Zorgcentra na Seksueel Geweld (1)

TITEL VI — *Het delen van informatie*

Art. 42. In afwijking van artikel 458 van het Strafwetboek is het de politiedienst in het in artikel 10, tweede lid, van deze wet bedoelde geval toegestaan om gegevens met betrekking tot de identiteit van het slachtoffer, het tijdstip en de locatie van het seksueel geweld, de aanmeldende politiedienst en het identificatienummer van de verbalisant, alsook informatie met betrekking tot de betrokkenheid van de bevoegde gerechtelijke overheid, te delen met de ZSG-verpleegkundige of de leidinggevende van de ZSG-afdeling. Het is de ZSG-verpleegkundige of de leidinggevende van de ZSG-afdeling toegestaan om de politiedienst, na de contactname uit artikel 10, tweede lid, te informeren of het slachtoffer zich bij hen aanmeldde of niet.

TITEL IX — *De verwerking van persoonsgegevens*

Art. 53. De persoonsgegevens die geregistreerd en verwerkt worden in het kader van deze wet, worden verwerkt conform de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd op het feit dat de verwerking noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de respectievelijke verwerkingsverantwoordelijken rust, met de daaraan gekoppelde rechtsgronden voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens of de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten.

Conclusie: hebben we het beroepsgeheim nog nodig?

Prof. dr. Tim Opgenhaffen

KU Leuven – Vrije Universiteit Brussel